

Beslissing

Klachtnummer:	KC 21-002
Klachtdatum:	14 januari 2021
Klager:	klager
Verweerder:	psychiater
Betreft:	de beslissing tot verlening van verplichte zorg van 24 december 2020 de aanzegging wilsonbekwaamheid van 14 januari 2021

Verloop van de behandeling van de klacht

De klachtencommissie voor cliënten van GGZ Drenthe behandelt de klacht die klager heeft ingediend. De klacht richt zich tegen de beslissing van 24 december 2020 waarbij verschillende vormen van verplichte zorg zijn aangezegd. Daarnaast richt de klacht zich tegen de beslissing van 14 januari 2021 waarbij klager wilsonbekwaam is verklaard ten aanzien van het innemen van medicatie en medische handelingen. Klager heeft schriftelijk verzocht om het besluit tot dwangbehandeling met medicatie te schorsen. Bij brief van 14 januari 2021 is het schorsingsverzoek gemotiveerd afgewezen.

Verweerder heeft op 21 januari 2021 een verweerschrift bij de klachtencommissie ingediend. Partijen hebben afschriften van elkaars stukken ontvangen.

Op 26 januari 2021 heeft de klachtencommissie een hoorzitting gehouden via Videobutler. Tijdens de hoorzitting waren aanwezig:

- klager en de patiëntenvertrouwenspersoon (pvp'er);
- verweerder

De klachtencommissie die de klacht op de zitting heeft behandeld bestond uit:

- de heer mr. H. Dontje, voorzitter
- de heer M. Tervoort, psychiater n.p.
- mevrouw C. van den Broek, verpleegkundige somatische zorg en ouderen psychiatrie

Voor de verslaglegging was aanwezig mevrouw mr. C. Veen, waarnemend secretaris.

De voorzitter van de klachtencommissie heeft voor de zitting met toestemming van klager het behandeldossier ingezien. Hij heeft zijn bevindingen met de andere leden gedeeld.

De klacht

Klager en de pvp'er hebben op de zitting de volgende toelichting gegeven.

Ten aanzien van de beslissing tot verlening van verplichte zorg

Klager legt uit waarom hij zich niet kan vinden in de vormen van verplichte zorg die zijn aangezegd. Hij geeft aan dat er geen sprake is van een psychische stoornis en dat hij geen waanstoornis heeft. In het verleden heeft hij ruzie gehad, maar hij heeft toen gehandeld uit noodweer. Hij kreeg een hartaanval en werd niet geholpen. Hij is toen boos geworden. Klager geeft aan dat de hele situatie ten onrechte als een psychose is aangeduid. De aanzegging van 24 december 2020 is onterecht genomen. Klager geeft aan dat hij zich prima kan redden en dat er ook geen gevaar of nadeel meer te verwachten is.

Met betrekking tot het innemen van medicatie geeft klager aan dat de medicatie hem afvlakt. Daarnaast heeft de medicatie een zwaar effect op zijn slaap en wordt hij er beroerd van wakker. Klager benadrukt dat er geen sprake is van een psychose en dat hij alleen Niet Aangeboren Hersenletsel (NAH) heeft. Door het innemen van de medicatie is hij trager gaan spreken. Toen hij bij de zorgverlener binnen kwam was hij fit. Op dit moment is dat anders en heeft hij slechte nachten. Klager vertelt acht maanden geleden voor de laatste keer drugs te hebben gebruikt.

Klager geeft aan dat hij verlopen heeft en buiten mag sporten. Dat geeft hem veel voldoening. Klager wil graag een eigen woning en werk zoeken om voor zijn dochter te kunnen zorgen. Volgens hem komt zijn werk in gevaar als hij medicatie moet gebruiken. In februari zal een zorgafstemmingsgesprek plaatsvinden.

Met betrekking tot het verzoek om schadevergoeding geeft klager aan dat hij sinds hij is opgenomen achteruit is gegaan. De pvp'er voegt daaraan toe dat klager geleden heeft aan minder kwaliteit van leven.

De pvp'er verwijst verder naar de schriftelijke toelichting die hij namens klager op de klacht heeft gegeven. De Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz) kent allerlei procedurele eisen. Klager vraagt de klachtencommissie ook of het geoorloofd is om in een beslissing verlenen verplichte zorg alle vormen die in de zorgmachtiging zijn vermeld op te nemen. Er moet volgens de pvp'er ook goed worden gekeken naar de motivering daarvan. Ook wijst de pvp'er erop dat de Wvggz de mogelijkheid van het verrichten van een veiligheidsonderzoek kent.

Ten aanzien van de aanzegging wilsonbekwaamheid

Klager benadrukt dat hij niet wilsonbekwaam is en dat hij in staat is om zelf een afweging te maken over wat goed voor hem is.

Het verweer

Verweerder heeft op de hoorzitting de volgende toelichting gegeven.

Ten aanzien van de beslissing tot verlening van verplichte zorg

Klager is van mening dat zijn handelen wordt veroorzaakt door NAH. Verweerder geeft ten aanzien hiervan aan dat hij hiervoor in klagers dossier en ook gedurende de periode dat hij klager behandelt geen aanwijzingen heeft gezien. Hij geeft aan dat de arrestatie voor klager zeer traumatisch is geweest. In klagers dossier is al eerder een teruggang beschreven. Dat klager NAH zou hebben is niet bevestigd. Dat betekent niet dat klager helemaal geen hersenletsel heeft. In het verleden is er veel middelengebruik geweest, wat volgens verweerder ook schade kan hebben veroorzaakt. Verweerder kan zich dan ook niet vinden in het standpunt van klager dat klagers handelen alleen door NAH wordt veroorzaakt. Verweerder vertelt dat klager vaak met de sociotherapeut een rondje gaat lopen en dan zelf prima de weg weet. Het klopt dat klager wat langzamer spreekt. Verweerder geeft ten aanzien daarvan aan dat klager nu helderder spreekt. Verweerder spreekt zich positief uit over het doen van een neuropsychologisch onderzoek.

Verweerder geeft verder aan dat klager in de periode dat noodmedicatie moest worden toegepast verschillende malen is ingesloten. Verschillende keren zijn maatregelen nodig geweest om de situatie te reguleren. Verweerder legt uit waarom een zorgmachtiging is aangevraagd. Hij geeft aan dat klager ook snel het slachtoffer wordt van anderen.

Met betrekking tot het opnemen van verschillende vormen van verplichte zorg in de aanzegging geeft verweerder aan dat verschillende vormen van verplichte zorg nodig zijn om grip op de situatie te houden en te kunnen controleren of klager bijvoorbeeld drugs gebruikt. Verweerder vertelt dat het levensloopteam hem begeleidt en dat een tussenstap opname op de specifieke Afdeling van de zorgverlener zal zijn om toe te werken naar begeleid wonen.

Verweerder geeft desgevraagd aan dat als klager rustig is er prima afspraken met hem te maken zijn. Als bij klager de stress stijgt dan is het volgens verweerder heel moeilijk om de situatie veilig te houden en zijn er ook lastig afspraken met hem te maken. Verweerder legt uit dat de situatie soms heel snel om kan slaan. Klager heeft dan ineens heftige angsten en komt dan zeer intimiderend en angstig over. Vooral in het begin was er daardoor ook sprake van gevaar voor anderen. Klager schreeuwt dan moord en brand uit angst.. Daarnaast is sprake van een hoge agitatie en maakt klager karatebewegingen. Verweerder geeft aan ook te willen voorkomen dat er iets gebeurt. Op de afdeling loopt het dan soms heel hoog op en klager kan alleen uit die situatie worden gehaald door hem afleiding te geven.

Verweerder vertelt dat er in het verleden toen klager bij de vorige zorgverlener meer incidenten zijn geweest en dat er toen ook een veiligheidsteam bij klager betrokken was. Er was sprake van overlast en er zijn bedreigingen geweest. Die situaties die zijn voorgevallen zijn toen niet gemeld bij justitie. Verschillende mensen waren bang. Die ene keer is het flink uit de hand gelopen, maar ook daarvoor waren er al een aantal incidenten geweest. Volgens verweerder is het niet wenselijk dat klager terug gaat naar de vorige zorgverlener. Hij geeft ook aan dat dit soort situaties zich bij de huidige zorgverlener (nog) niet hebben voorgedaan, omdat ze tijdig hebben ingegrepen.

Ten aanzien van de aanzegging wilsonbekwaamheid

Verweerder vertelt dat geen overeenstemming kon worden bereikt over de situatie rondom de psychose en stressvolle situaties en de invloed van medicatie daarop. Klager bleef in de gesprekken bij zijn standpunt dat hij geen medicatie nodig had. Verweerder geeft aan dat er wel overeenstemming is over dat klager onder de stress leed. In overleg met klager is mede op zijn verzoek eerst gestart met antidepressiva in tabletvorm. Er was in zo verre een bepaalde mate van overeenstemming bereikt. Op een gegeven moment was er echter geen enkele overeenstemming meer. Hem is vertelt welke risico's hij loopt als hij geen medicatie inneemt en psychotischer wordt. Zijn stressregulatie komt dan enorm onder spanning te staan. Hij zal angstiger worden, meer gestrest en meer stemmen horen. Daarnaast kan dit ertoe leiden dat hij geen of minder verlopen kan hebben en dus niet meer naar buiten kan om bijvoorbeeld te sporten. Klager komt dan in een negatieve spiraal terecht. Verweerder geeft aan dat klager niet kan overzien wat de gevolgen zijn van het niet innemen van medicatie.

Verweerder geeft aan dat ze met instemming van klager heel ver zijn gekomen en dat dit resultaat teniet gaat als hij geen medicatie meer inneemt. Verweerder vertelt dat er onlangs een zitting is geweest, wat erg stressvol was voor klager. Verweerder geeft aan een dergelijke situatie niet nog een keer te willen riskeren.

Beoordeling van de klacht

Ontvankelijkheid en bevoegdheid

Klager is opgenomen op basis van een zorgmachtiging die op 18 december 2020 is afgegeven om verplichte zorg te verlenen. De klachtencommissie kan de klacht over het besluit tot het verlenen van verplichte zorg in de vorm van verhoging van de medicatie beoordelen op basis van artikel 10:3 van de Wvzgz en het Klachtenreglement klachten Wvzgz van de Regionale Klachtencommissie.

Inhoudelijke overwegingen

Op basis van het klachtdossier, de inzage in het behandeldossier en wat op de zitting is besproken, overweegt de klachtencommissie als volgt.

Ten aanzien van de beslissing tot het verlenen van verplichte zorg

Verschillende klachtonderdelen gaan over de beslissing van 24 december 2020 tot verlening van verplichte zorg. Klager kan zich niet vinden in het toedienen van medicatie, alsmede het verrichten van medische handelingen en therapeutische maatregelen. Ook kan hij zich niet vinden in het beperken van zijn bewegingsvrijheid en insluiten.

Klager heeft de klachtencommissie gevraagd of het geoorloofd is om in een beslissing verlenen verplichte zorg alle vormen die in de zorgmachtiging zijn vermeld op te nemen. De klachtencommissie overweegt ten aanzien hiervan dat het is toegestaan om in één brief meerdere vormen van verplichte zorg aan te zeggen. Daarbij geldt wel dat alleen maatregelen mogen op het moment dat dit noodzakelijk is. Met andere woorden als het nodig is om gelet op de situatie van een patiënt om bepaalde vormen van verplichte zorg te verlenen, dan kunnen die verplichte zorgvormen in één beslissing worden opgenomen. Wat conform de Wvvgz niet is toegestaan is dat maatregelen 'alvast voor de zekerheid' worden aangezegd.

De klachtencommissie overweegt verder dat verplichte zorg alleen als uiterste middel kan worden verleend op moment dat elke vorm van vrijwillige hulp niet meer mogelijk is en er ook aanleiding voor verplichte zorg aanwezig is in de actuele situatie (artikel 3:3 Wvvgz). Zij stelt voorts vast dat uit de aangebrief van 24 december 2020 volgt dat het verlenen van de verschillende vormen van verplichte zorg tot doel heeft om ernstig nadeel af te wenden (artikel 3:4, sub b, Wvvgz).

Medicatie, medische handelingen en therapeutische maatregelen

Aan klager is ten eerste het toedienen van medicatie en het verrichten van (andere) medische handelingen en therapeutische maatregelen aangezegd. De klachtencommissie overweegt ten aanzien hiervan dat verweerder tijdens de hoorzitting heeft uitgelegd waarom de verlening van deze verplichte zorg nodig is. De inzage in het behandeldossier bevestigt het door verweerder geschetste toestandbeeld. Naar het oordeel van de klachtencommissie is dan ook voldoende aannemelijk dat het verlenen van deze verplichte zorg aan klager nodig is om ernstig nadeel af te wenden.

Verweerder heeft verschillende keren met klager gesproken over onder meer het gebruik van medicatie, maar is niet met klager tot overeenstemming gekomen over het vrijwillig innemen van de benodigde hoeveelheid medicatie. De klachtencommissie stelt vast dat klager zich verzet tegen de toediening van noodzakelijk geachte medicatie; er is dus geen mogelijkheid voor vrijwillige zorg. De klachtencommissie deelt voorts de opvatting van verweerder dat de toediening van een hogere dosis medicatie subsidiair, proportioneel en doelmatig te achten is. De klachtencommissie vindt dat uit hetgeen op de hoorzitting naar voren is gebracht en uit het dossier blijkt dat er op dit moment geen andere, minder ingrijpende alternatieven zijn.

De commissie begrijpt de beslissing van verweerder om over te gaan tot toediening van medicatie, alsmede het verrichten van andere medische handelingen en therapeutische maatregelen. Ook is voldoende aannemelijk dat het verlenen van deze verplichte zorg aan klager naar verwachting effectief is. De klachtencommissie verklaart dit klachtonderdeel dan ook **ongegrond**.

Beperking bewegingsvrijheid

De klachtencommissie stelt vast dat op grond van de afgegeven zorgmachtiging een beperking in het recht op bewegingsvrijheid als vorm van verplichte zorg opgelegd kan worden. Klager heeft op dit moment de mogelijkheid om met begeleid verlof te gaan. Van die mogelijkheid maakt klager ook regelmatig gebruik onder meer door buiten te sporten of met de sociotherapeut een rondje te wandelen. De klachtencommissie begrijpt dat het voor klager belangrijk is dat hij met verlof kan om onder meer buiten te sporten. Ook verweerder heeft tijdens de hoorzitting het belang daarvan benadrukt.

Uit het behandeldossier blijkt dat klager nog altijd (ondanks een depot) psychotische uitlatingen doet. Ook tijdens het begeleid verlof hebben zich regelmatig situaties voorgedaan waarbij klager psychotische ervaringen heeft en psychotische uitlatingen doet. De klachtencommissie is van oordeel dat de noodzaak tot het opleggen van deze beperking door verweerder voldoende aannemelijk is gemaakt. De inzage in het behandeldossier bevestigt het door verweerder geschetste toestandbeeld.

Deze beperking brengt met zich mee dat klager niet zonder begeleiding op verlof mag, maar dat hij wel (begeleid) bewegingsvrijheden buiten de afdeling heeft. Klager kan ten alle tijden aangeven dat hij met begeleid verlof wil. Deze beperking van klagers bewegingsvrijheid voldoet daarom naar het oordeel van de klachtencommissie aan de beginselen van proportionaliteit, subsidiariteit en doelmatigheid, zoals omschreven in artikel 3:3 van de Wvvgz.

Het vorenstaande leidt tot de conclusie dat de beperking van de bewegingsvrijheid terecht en op juiste gronden is opgelegd. De klachtencommissie verklaart daarom dit klachtonderdeel eveneens **ongegron**d.

Insluiten

In de beslissing tot het verlenen van verplichte zorg is ook de mogelijkheid tot insluiten opgenomen. Klager kan zich er niet in vinden dat deze vorm van verplichte zorg aan hem wordt verleend. De klachtencommissie heeft hierboven al aangegeven dat het is toegestaan om in één brief meerdere vormen van verplichte zorg aan te zeggen, maar dat het niet is toegestaan om maatregelen 'alvast voor de zekerheid' aan te zeggen.

In de beslissing van 24 december 2020 staat als motivatie bij deze vorm van verplichte zorg dat insluiten kan, als dat noodzakelijk is. De klachtencommissie stelt vast dat verweerder deze vorm van verplichte zorg heeft aangezegd, zonder dat voor klager duidelijk is dat hiervan ook daadwerkelijk gebruik wordt gemaakt. Daarnaast is de klachtencommissie van oordeel dat uit hetgeen verweerder tijdens de hoorzitting heeft aangevoerd en uit het behandeldossier niet aannemelijk is geworden dat het insluiten van klager nodig is.

De wet schrijft voor dat vormen van verplichte zorg worden aangezegd als uiterste middel. De klachtencommissie overweegt dat het bij deze aanzegbrief doet vermoeden dat het verlenen van verplichte zorg in de vorm van het insluiten van klager 'alvast voor de zekerheid' is aangezegd en niet pas op het moment dat dit daadwerkelijk noodzakelijk is gelet op één van de in artikel 3:4 van de Wvvgz genoemde doelen. Dat is niet in lijn met de bedoeling van de Wvvgz. De klachtencommissie verklaart dit klachtonderdeel daarom **gegron**d.

Verstrekken afschrift beslissing

In artikel 8:9 Wvvgz zijn een aantal procedurele eisen gesteld, die de zorgverantwoordelijke moet volgen wanneer hij wil overgaan tot verplichte zorg. Eén van die vereisten is dat de geneesheer-directeur onder meer klager een afschrift geeft van de beslissing en hem schriftelijk in kennis stelt van de klachtwaardigheid van de beslissing en de mogelijkheid van advies en bijstand door bijvoorbeeld de pvp'er (artikel 8:9, derde lid, Wvvgz). De Wvvgz bevat geen termijn waarbinnen de schriftelijke kennisgeving van de geneesheer-directeur moet worden verstrekt. Een dergelijke mededeling zal op grond van de vereisten van zorgvuldigheid wel spoedig moeten geschieden (zie de uitspraak van de Hoge Raad van 18 december 2020, ECLI:NL:HR:2020:2096).

De beslissing om over te gaan tot het verlenen van verschillende vormen van verplichte zorg is op 22 december 2020 door verweerder met klager besproken. De beslissing zelf is gedateerd op 24 december 2020. Uit het dossier blijkt dat klager op 29 december 2020 de beslissing van de geneesheer-directeur uitgereikt heeft gekregen. De klachtencommissie stelt vast dat klager over het voornemen om verschillende vormen van verplichte zorg toe te passen tijdig is geïnformeerd, maar dat die beslissing niet tijdig aan hem is uitgereikt. De klachtencommissie ziet echter geen aanleiding om de klacht hierom (inhoudelijk) gegrond te verklaren, aangezien klager effectief gezien op 22 december 2020 wist dat verweerder voornemens is om aan hem verplichte zorg te verlenen. Klager is door het niet tijdig uitreiken van de beslissing niet benadeeld. Dit gebrek vormt daarom geen aanleiding om de beslissing te vernietigen. Wel dienen de geneesheer-directeur en de zorgverantwoordelijke er in het vervolg scherper op toe te zien dat dergelijke mededelingen spoediger worden uitgereikt.

Ten aanzien van de aanzegging wilsonbekwaamheid

Klager heeft ook een klacht ingediend tegen de beslissing van 14 januari 2021 waarin hij wilsonbekwaam is verklaard ten aanzien van het innemen van medicatie en andere medische handelingen.

De klachtencommissie kan verweerder volgen waar het gaat om het wilsonbekwaam zijn ten aanzien van het innemen van medicatie en het verrichten van medische handelingen. Uit het behandeldossier en hetgeen tijdens de zitting is aangevoerd blijkt dat klager de gevolgen van het niet innemen van medicatie niet overziet. De klachtencommissie stelt ook vast dat de aanzegging van 14 januari 2021 voldoet aan de

eisen die de wet daaraan stelt. De klachtencommissie zal dit klachtonderdeel daarom **ongegron**d verklaren.

Beslissing

De klachtencommissie verklaart:

- de klacht over de beslissing tot verplichte medicatie en het verrichten van andere medische handelingen en therapeutische maatregelen **ongegron**d;
- de klacht over de beslissing tot het beperken van uw bewegingsvrijheid **ongegron**d;
- de klacht over de beslissing om over te (kunnen) gaan tot insluiting **gegron**d;
- de klacht met betrekking tot de aanzegging wilsonbekwaamheid **ongegron**d.

De beslissing is genomen op 26 januari 2021 door de heer mr. H. Dontje, voorzitter, de heer M. Tervoort en mevrouw C. van den Broek, in aanwezigheid van de waarnemend secretaris van de klachtencommissie, mevrouw mr. C. Veen.

Verzoek om schadevergoeding

Klager heeft aangegeven dat wanneer de klachtencommissie zijn klachten gegrond verklaard, hij verzoekt om een schadevergoeding. Tijdens de hoorzitting is klager gevraagd zijn verzoek tot schadevergoeding toe te lichten. Daarbij is slechts aangegeven dat klager sinds hij is opgenomen achteruit is gegaan en dat hij geleden heeft aan kwaliteit van leven. De klachtencommissie is van oordeel dat het verzoek tot schadevergoeding onvoldoende is onderbouwd, waardoor zij geen aanleiding ziet om het verzoek om schadevergoeding verder te behandelen.

Beroepsmogelijkheid

Tegen een ongegron

d verklaarde Wvggz-klacht kunnen klager, de patiëntenvertrouwenspersoon en/of verweerder binnen zes weken na kennisneming van de beslissing van de klachtencommissie een verzoekschrift indienen bij de Rechtbank Noord-Nederland om een beslissing van de rechtbank over deze klacht (artikel 10:7 van de Wvggz).

Namens de voorzitter van de klachtencommissie, de heer mr. H. Dontje,

.....
W. Krol
Secretaris klachtencommissie

Deze definitieve beslissing is op 4 februari 2021 verstuurd aan klager, zijn pvp'er, verweerder, de directie, de geneesheer-directeur en de inspectie.